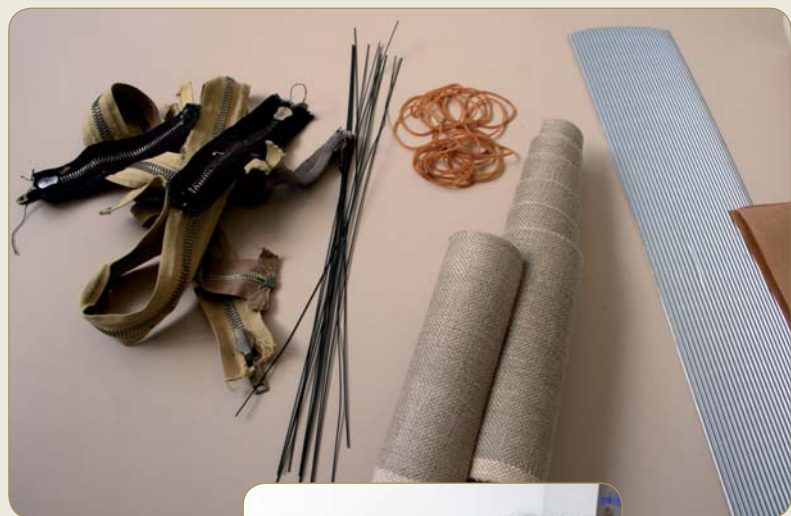


Benodigdheden

- zachte kleurpotloden, bordkrijt of vetkrijtjes
- een groot tekenblad
- tape
- een ondergrond met structuur: vloertegels, golfkarton, tapijt...
- materiaal of voorwerpjes: boomschors, munten, knopen, elastiekjes...



Frottage...

... dat is tekenen, wrijven en spelen tegelijk!

Met een blad papier, een paar eenvoudige voorwerpen, krijt of kleurpotloden kun je aan 'frottage' doen. Je legt een klein voorwerp op een tafel of op de grond, plakt er een vel papier op en gaat met een potlood heen en weer over het oppervlak.

Ook voor peuters is dit een heerlijke ontdekking.

In het kinderdagverblijf zijn Nore, Nilay en Sam een beetje nieuwsgierig. Vandaag gaan ze een heel bijzondere tekening maken met krijt. Begeleidster Fadila maakt alles klaar voor de activiteit. Ze legt eerst een groot wit blad op de grond. Dan legt ze er wat knopen, elastiekjes en ritsen op, in willekeurige volgorde. Fadila neemt nog een groot tekenblad en bedekt er de voorwerpen mee. De randen van het blad worden vastgeplakt met stevige tape. Spannend... want alle spulletjes zijn ineens onzichtbaar geworden!

Er is nu alleen nog een groot wit vlak te zien. Nilay, Sam en Nore krijgen elk een kleurkrijtje. Ze gaan languit op de grond liggen en wrijven met het krijt over het papier, in grote bogen. Gek. Soms is het papier gewoon vlak, en soms liggen er dingetjes onder. Als je daar harder met het krijt over gaat wrijven, verschijnt de vorm helemaal op het blad.

Frottage... overall!

Frottage kun je op tal van manieren beoefenen. Hoe meer verschillende ondergronden, hoe spannender de activiteit wordt! Dit zijn enkele suggesties:

- Bomen in de tuin: plak een vel papier op een boom. Met krijt of houtskool tover je een schitterend profiel op het blad. Je kunt dit blad nadien gebruiken als ondergrond voor een andere tekening of collage.
- Vloertegels: een buitenruimte is vaak geplaveid met oneffen tegels: dit is een ideale ondergrond voor frottage. Je kunt variëren met soorten papier of tekenmateriaal.
- Een selectie bladeren: plak er een ander blad overheen. Dankzij frottage verschijnt er een tekening vol grillige natuurpatronen.

**De bedenker van frottage Max Ernst (1891-1976)**

Het is kunstenaar Max Ernst die in 1925 de zogenaamde frottage-techniek ontwikkelde. Het woord frottage is afgeleid van het Franse *frotter*, dat 'inwrijven' betekent. Door met een potlood over papier te wrijven, maak je afdrucken van objecten die onder het papier liggen. Ernst ontwikkelde deze techniek in een hotel. Hij was onder de indruk van een oude houten vloer waar al heel wat mensen over hadden gelopen. De nerven van het hout waren duidelijk zichtbaar. Ernst legde een blad papier op de planken en wreef erover met een zacht potlood. Het resultaat gebruikte hij als basis voor heel wat tekeningen en collages.

Sam kijkt erg verwonderd en voelt met zijn hand over de oneffenheden. Er zit dus écht iets onder het papier. Hij gaat wat harder wrijven met het krijt... en dan ontstaat er een klein gaatje in het tekenblad. Sam piept door het gaatje en ontdekt een rits. Hij houdt even op met kleuren en begint met de rits te spelen. Wat later gaat hij verder met zijn kunstwerk. Het blad is intussen veranderd in een oase van kleuren, met her en der hobbelige figuurtjes erin. Als Fadila het bovenste tekenblad losmaakt, zijn de kinderen weer verrast: hier en daar zien ze elastieken en ritsen. Dit is boeiend speelgoed, ze hebben er een meesterwerk mee gemaakt! •

